

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/12/2022
Identifikačné číslo spisu:	2518201573
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2518201573.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Cod SPV 2, s.r.o., so sídlom v Nitre, Za humnami 3666/44, právne zastúpenej AKMB, s.r.o., advokátskou kanceláriou, so sídlom v Nitre, Štefánikova 9, proti žalovanej P. U., bývajúcej v F., O. XXXX/XX, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6C/45/2018, o zaplatenie 1.543,- eur s príslušenstvom, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/77/2020 z 7. septembra 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/77/2020 z 7. septembra 2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ď a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej aj „súd prvej inštancie, resp. okresný súd“) rozsudkom č.k. 6C/45/2018-94 zo 16. júla 2020 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.543,- eur spolu s príslušenstvom 5 % ročným úrokom z omeškania od 6. septembra 2018 do zaplatenia (výrok I.); v prevyšujúcej časti úrokov z omeškania žalobu zamietol (výrok II). Napokon rozhodol, že žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal po skutkovej stránke za preukázané, že žalobkyňa a žalovaná sú podieloví spoluvlastníci nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX pre k.ú. F. (ďalej aj „spoločné nehnuteľnosti“) a to žalobkyňa v podiele 10/42 a žalovaná v podiele 1/2. Žalovaná užíva predmetné nehnuteľnosti od roku 2008 bez súhlasu a dohody ohľadom užívania s ostatnými spoluvlastníkmi, do nehnuteľností nasťahovala aj svoje deti. Za daného stavu okresný súd konštatoval, že žalobkyni patrí nárok na ekvivalentnú peňažnú náhradu za užívanie jej spoluvlastníckeho podielu v zmysle ustanovenia § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V uvedenom smere poukázal aj na ustálenú súdnu prax k uvedenej otázke (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/298/2018, sp. zn. 2Cdo/141/1999 a iné). Pokiaľ žalovaná v konaní tvrdila, že užíva iba svoj spoluvlastnícky podiel, uvedenú skutočnosť nepreukázala, rovnako ani to, že by ostatní spoluvlastníci s bezplatným užívaním celej nehnuteľnosti súhlasili. Výška náhrady, ktorú má zaplatiť žalovaná predstavuje peňažnú čiastku zodpovedajúcu peňažnej sume obvykle vynakladanej v danom mieste a čase za užívanie obdobnej veci formou nájmu. V uvedenom smere súd prvej inštancie vychádzal z predložených inzercii realitných kancelárii vo vzťahu k obdobným nehnuteľnostiam za uplatnené obdobie, t.j. od 22. januára 2015 do 22.

januára 2018. Pokiaľ ide o uloženie povinnosti zaplatiť príslušenstvo žalovanej pohľadávky vychádzal z toho, že žalovaná prevzala žalobu do vlastných rúk dňa 5. septembra 2018 a teda dňom nasledujúcim 6. septembra 2018 sa dostala do omeškania zo zaplatením dlhu. Z uvedeného dôvodu preto v prevyšujúcej časti uplatnených úrokov z omeškania za obdobie od 23. januára 2018 do 6. septembra 2018 žalobu zamietol (výrok II). O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že žalobkyni, ktorá mala v konaní plný úspech priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovanej rozsudkom z 7. septembra 2021 sp. zn. 11Co/77/2020 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu zamietol; žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že predmetom konania bol nárok spoluvlastníka za neužívanie spoločnej veci v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. Žalovaným obdobím bolo obdobie od 22. januára 2015 do 22. januára 2018. V konaní nebola sporná otázka existencie podielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovanej, čo bolo preukázané výpisom LV č. XXXX pre k.ú. F.. Sporným nebolo ani tvrdenie, že žalovaná užíva nehnuteľnosti sama spolu so svojimi deťmi a napokon ani to, že medzi podielovými spoluvlastníkmi nebola uzatvorená žiadna dohoda o spôsobe užívania spoločnej veci prípadne o jej náhrade. Spornou bola otázka súvisiaca s rozsahom užívania spoločných nehnuteľností žalovanou nad rozsah jej spoluvlastníckeho podielu 1/2, keďže žalobca tvrdil, že žalovaná užíva spoločné nehnuteľnosti od roku 2008 v celosti, teda nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, čo žalovaná popierala. Za daného stavu mal odvolací súd za to, že dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností leží na tej strane sporu, ktorá z ich existencie vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o tú stranu sporu, ktorá existenciu týchto skutočností tiež tvrdí (viď uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/174/2012 zo dňa 25. júla 2013). Predpokladom úspešného domáhania sa relutárnej náhrady je preukázanie uvedených skutočností: a) v rozhodujúcom čase existovalo podielové spoluvlastníctvo k veci, b) dotknutý (neužívajúci) podielový spoluvlastník neužíval vec v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu, c) dôvod neužívania podľa predchádzajúceho písma nepramení z dôvodu jeho bezplatnom užívaní iným spoluvlastníkom, d) iný spoluvlastník užíval vec nad rozsah jeho spoluvlastníckeho podielu, ktorý zasahuje do rozsahu podielu dotknutého podielového spoluvlastníka alternatívne vtedy, ak jeden podielový spoluvlastník bráni druhému spoluvlastníkovi v užívaní hoc aj vec neužíva nad rozsah svojho podielu. Odvolací súd ďalej konštatoval, že podielový spoluvlastník, ktorý tvrdí, že iný podielový spoluvlastník realizuje nadužívanie spoločnej veci nad rozsah jeho spoluvlastníckeho podielu je povinný vyčísliť výšku relutárnej náhrady, konkretizovať v čom spočíva nadužívanie a uvedené skutočnosti aj preukázať. V uvedenom smere poukázal na viaceré rozhodnutia krajských súdov (viď bod 11. rozhodnutia). Na základe uvedených skutočností bolo úlohou žalobkyne preukázať, že žalovaná užíva spoločné nehnuteľnosti nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu. Na preukázanie uvedenej skutočnosti žalobkyňa predložila so žalobou list vlastníctva, ktorý síce obsahuje informácie o vecných právach na spoločných nehnuteľnostiach, avšak neposkytuje údaje o spôsobe užívania spoločných nehnuteľností. Ďalej predložila potvrdenie o trvalom pobyte na adrese spoločnej nehnuteľnosti, avšak uvedený listinný dôkaz informuje o evidenčných údajoch mesta, no nezachytáva reálne údaje o užívaní (rozsah užívania) spoločných nehnuteľností. Žalobkyňou predložené inzeráty (č.l. 11-13 spisu) sa týkajú obvyklého nájomného za porovnateľné alebo obdobné nehnuteľnosti. Vychádzajúc z uvedeného, žalobkyni sa podľa názoru odvolacieho súdu nepodarilo preukázať, že žalovaná užívala v rozhodnom období spoločné nehnuteľnosti nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, keď uvedené nevyplýva ani z čestných prehlásení pôvodných žalobcov - predchádzajúcich spoluvlastníkov, títo sa so žalovanou ani nestretli a podľa ich vyjadrení sa vstupu do nehnuteľnosti v rozhodnom období počas jej užívania nedomáhali a táto im vo vstupe nebránila. Naproti tomu žalovaná poskytla vyjadrenie na pojednávaní v rámci záverečnej reči, kde zrozumiteľne vysvetlila, že užíva spoločné nehnuteľnosti len v rozsahu jej spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 1/2, keď jednu izbu nechala voľnú. Konkretizovala, že spoločné nehnuteľnosti užíva ona a jej tri maloleté deti, pričom v zmysle predloženého znaleckého posudku zostali k dispozícii pivnica pod celým domom a manzardka. Súčasťou spoločných nehnuteľností je aj záhrada, ktorú žalovaná len udržiava. Z uvedených dôvodov odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vec nesprávne posúdil v smere, kto nesie dôkazné bremeno na preukázanie užívania nehnuteľnosti žalovanou nad rozsah spoluvlastníckeho podielu. Na zdôraznenie správnosti svojich záverov poukázal aj na

rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 24Co/16/2011 z 5. decembra 2012 ako aj uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 114/2013 z 25. februára 2013. V uvedených rozhodnutiach bola riešená otázka, na kom leží dôkazné bremeno ohľadom preukázania rozsahu užívania spoločnej nehnuteľnosti. Ďalšie argumenty prednesené stranami sporu odvolací súd nepovažoval za rozhodné a preto sa nimi nezaoberal. O nároku na náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP a § 255 ods. 1 CSP keď v celom rozsahu úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP majúca za to, že súd (odvolací) jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Výtýkanú vadu zmätočnosti videla jednak v tom, že napadnutý rozsudok nespĺňa požiadavku predvídateľnosti súdneho rozhodnutia a taktiež v jeho nepreskúmateľnosti. Bližšie k nerešpektovaniu požiadavky predvídateľnosti súdnych rozhodnutí poukázala na konanie vedené na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6C/40/2018 v spojení s odvolacím konaním pod sp. zn. 26Co/99/2020, v ktorom konaní založenom na obdobnom skutkovom a právnom základe voči tej istej žalovanej bolo nároku žalobkyne vyhovené. Rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 26Co/99/2020 z 30. júna 2021 nadobudlo právoplatnosť dňa 26. augusta 2021 (napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vyhlásené dňa 7. septembra 2021 - pozn. dovolacieho súdu). Podľa judikátu R 40/2013 „pokiaľ už bola v občianskom právnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením“. Na základe uvedeného dovolateľka vyslovila presvedčenie, že pri rozhodovaní vo veci samej mal byť odvolací súd viazaný právnym názorom, ktorý bol vyslovený skorším právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Trnave. Tým, že takto nepostupoval, a znovu právne posudzoval hmotnoprávny vzťah existujúci medzi žalovanou a dovolateľkou, nerešpektoval záväzné súdne rozhodnutie, čo predstavuje popretie zásady právnej istoty, ktorá je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Za ďalšie žalobkyňa označila napadnuté rozhodnutie za prekvapivé z dôvodu, že počas konania pred súdom prvej inštancie nemal súd za sporné, „že žalovaná užíva nehnuteľnosť sama v celosti a teda nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu. Nakoľko žalobkyňa listinnými dôkazmi preukázala, že žalovaná má na adrese nehnuteľnosti trvalý pobyt, nehnuteľnosť má zamknutú a oplotenú a využíva ju spolu so svojimi deťmi ako obydlie, čo vyplynulo aj z výpovede samotnej žalovanej, súd prvej inštancie mal za to, že dôkazné bremeno, ktoré malo spočívať v preukázaní, že žalovaná neužíva spoločnú vec nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu malo zaťažovať žalovanú“. Totožný právny názor zaujal Krajský súd v Trnave v už spomínanom rozsudku sp. zn. 26Co/99/2020 z 30. júna 2021. So zreteľom na uvedené preto dovolateľka v konaní, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku vychádzajúc z doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nebola pripravená túto skutočnosť opätovne preukázať a predložiť prípadne aj také dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili významnými. Vo vzťahu k záveru odvolacieho súdu, že dôkazné bremeno zaťažilo žalobkyňu a táto ho neuniesla dovolateľka vyslovila názor, že odvolací súd sa pri svojom rozhodovaní nekriticky stotožnil s tvrdeniami žalovanej a to napriek tomu, že tieto samotné si rozporujú. Vadu zmätočnosti napadnutého rozsudku žalobkyňa videla tiež v tom, že napadnutý rozsudok nie je riadne odôvodnený, nespĺňajúci základné atribúty súdneho rozhodnutia (viď § 393 ods. 2 CSP ako aj konštantná judikatúra Ústavného súdu SR, napr. sp. zn. IV. ÚS 115/03). Konkrétne odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia opomenul uviesť právne posúdenie, ktoré úplne absentuje. Tiež neuviedol odvolacie dôvody, ktoré žalovaná uviedla v odvolaní a ktorými sa zaoberal. Žalobkyňa pritom už v podanom vyjadrení k odvolaniu namietala nedostatočné odôvodnenie a neuvedenie odvolacích dôvodov žalovanou. Za tohto stavu legitímne očakávala, že odvolací súd aspoň stručne uvedie, na základe ktorého zákonného dôvodu odvolanie prejednal. Odvolací súd sa nevysporiadal ani s ustanovenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, resp. s odklonom od nej. Súdne rozhodnutia, ktoré uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia sa nevzťahujú na skutkový stav prejednáwanej veci. Napokon odvolací súd neuviedol na podklade akých skutočností dospel k záveru, že žalovaná neužíva spoločnú vec nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu a to napriek tomu, že z jej vyjadrenia vyplýva, že užíva dve izby, kuchyňu, sociálne zariadenie - kúpeľňu, WC a spoločné priestory. Zo zhora uvádzaných dôvodov žalobkyňa dovolací súd žiadala, aby rozsudok

odvolacieho súdu zmenil tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje. Súčasne podľa § 444 ods. 2 CSP dovolaciemu súdu navrhla, aby z dôvodov hodných osobitného zreteľa odložil až do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní právoplatnosť rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/77/2020 z 7. septembra 2021.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a súčasne tiež dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala nepredvídateľnosť, nepreskúmateľnosť a prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre

rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

14. Dovolateľka vo vzťahu k porušeniu jej procesných práv odvolacím súdom v zmysle § 420 písm. f/ CSP v prvom rade namietala, že proti žalovanej viedla na súde prvej inštancie a odvolacom súde aj iné konanie, pod sp. zn. 6C/40/2018 resp. 26Co/99/2020 (č.l. 185 nasl. spisu) na obdobnom základe, v ktorom bola právoplatne uložená povinnosť žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 380,- eur s prísl. titulom nároku podielového spoluvlastníka nehnuteľností na náhradu voči inému podielovému spoluvlastníkovi za to, že tento užíval spoločnú vec v rozsahu nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu v zmysle § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to za obdobie od 22. januára 2015 do 22. januára 2018. Tým, že súdy nižších inštancií rozhodli pri rovnakých účastníkoch konania a pri rovnakom právnom základe rozdielne, nie je možné hovoriť o predvídateľnosti rozhodnutia a tým ani o spravodlivosti.

15. Vo všeobecnosti možno uviesť, že rozdielna rozhodovacia prax súdu o „totožných“, resp. obdobných veciach nie je žiaduca. Zákonná formulácia princípu právnej istoty vyjadrená v čl. 2 CSP chráni hodnotu predvídateľnosti práva resp. súdnych rozhodnutí ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu. V zmysle odseku 2 citovaného článku je právnou istotou stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má (odseku 3 citovaného článku) právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Inými slovami, princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje právnu istotu a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých prípadoch. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 CSP), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal (nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 289/2017 zo dňa 21.11.2017).

16. Podľa § 226 CSP právoplatnosť je vlastnosť súdneho rozhodnutia, ktorá spôsobuje záväznosť a zásadnú nezmeniteľnosť rozhodnutia. Podľa § 227 ods. 1 CSP doručený rozsudok, ktorý nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný. Podľa § 228 ods. 1 CSP výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku, ak nie je ustanovené inak. Podľa § 230 CSP ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

17. Právoplatným rozsudkom súdu, ktorým sa ukladá povinnosť, sa adresátom účinkov záväznosti tohto rozhodnutia označeným v ustanovení § 228 ods. 1 CSP zakladá prekážka právoplatne rozhodnutej veci (§ 230 CSP). Účinky tohto právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na strany sporu (účastníkov konania), v ktorom bolo vydané; jeho výrok je záväzný pre súdy a iné štátne orgány, a to aj vtedy, ak

ako predbežnú otázku posudzujú právny vzťah medzi týmito účastníkmi, ktorý sa vyriešil uvedeným právoplatným súdnym rozhodnutím (pozri aj Števček, Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár, Praha 209, s. 425).

18. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/44/2010 (R 40/2013), na ktoré vo svojom mimoriadnom oprávnom prostriedku poukazovala žalobkyňa, v súvislosti s viazanosťou súdu posúdením hmotnoprávneho vzťahu strán sporu v inom súdnom konaní v nadväznosti na ustanovenie § 230 CSP resp. vtedy platného § 159 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) uviedol, že „pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama) týmto vyriešením viazaný. ... Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru o (ne)existencii uloženej povinnosti medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté“.

19. Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 228 ods. 1 CSP. Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (viď čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre venuje ochrane právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu náležitú pozornosť (viď najmä rozsudky vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 a vo veci Ryabykh proti Rusku z 24. júla 2003).

20. Otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra najvyššieho súdu (sp. zn. 1Cdo/133/2009, sp. zn. 4Cdo/231/2013, sp. zn. 2MCdo/2/2014, sp. zn. 3Cdo/115/2016), ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Ústavný súd v náleze II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 OSP (teraz § 194 ods. 1, ods. 2 CSP), ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 OSP (teraz § 228 ods. 1 CSP) všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. V uznesení I. ÚS 170/2015-15 z 1. apríla 2015 ústavný súd uviedol, že ani samotná skutočnosť, že napriek veci už právoplatne meritórne rozhodnutej môže existovať aj iný pohľad na túto identickú vec, nie je dostatočným dôvodom na nové rozhodnutie o tejto veci, pretože aj tento iný pohľad na tú istú záležitosť mal byť a mohol byť predmetom prieskumu v rámci už právoplatne skončeného konania. V náleze III. ÚS 289/2017 z 21. novembra 2017 ústavný súd uviedol, že súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t.j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu, a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú. Naopak, postoj všeobecných súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávanej veci, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje základnému princípu materiálneho právneho štátu.

21. V danom prípade je z obsahu spisu zrejmé, že v inom konaní Okresný súd Piešťany rozsudkom zo 16. júla 2020 č. k. 6C/40/2018-115 žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni (pôvodným žalobcom bol G.. F. W.) sumu 380,- eur s príslušenstvom titulom užívania spoločných nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX pre k.ú. F. nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu za obdobie od 22. januára 2015 do 22. januára 2018, v prevyšujúcej časti úrokov žalobu zamietol. Krajský súd v Trnave rozsudkom z 30. júna 2021 sp. zn. 26Co/99/2020 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

22.1. V preskúmvanej veci žalobkyňa žiadala žalovanej uložiť povinnosť zaplatiť jej sumu 1.543,- eur spolu s príslušenstvom titulom užívania spoločných nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX pre k.ú. F. nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu za to isté obdobie ako vo veci vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6C/40/2018, t.j. od 22. januára 2015 do 22. januára 2018. Na uvedenom mieste považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že pôvodne sa žalobou o plnenie (zaplatenie sumy 9.964 eur s prísl.) zo dňa 22. januára 2018 domáhalo svojich nárokov titulom náhrady za neužívania spoločných nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX pre k.ú. F. v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, a to za obdobie od 22. januára 2015 do 22. januára 2018 viaceru pôvodných spoluvlastníkov k predmetným nehnuteľnostiam (pôvodne išlo o fyzické osoby - žalobcov 1/ až 10/). Ich jednotlivé nároky boli napriek tomu, že išlo o skutkovo a právne súvisiace veci vylúčené na samostatné konanie uznesením Okresného súdu Piešťany sp. zn. 6C/6/2018 z 23. apríla 2018 podľa § 166 ods. 2 CSP z dôvodu, že uvedené veci sa na spojenie nehodili; každý nárok bolo potrebné posúdiť po vykonanom dokazovaní samostatne. Následne bola každej jednotlivkej veci pridelená samostatná spisová značka, žalobkyni 8/ - P. P. Š. sp. zn. 6C/45/2018. Podaním doručeným súdu dňa 19. septembra 2019 navrhla žalobkyňa a spoločnosť Cod SPV 2, s.r.o. zmenu strany sporu na strane žalobcu, keďže na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 23. augusta 2019 došlo k 23. augustu 2019 k postúpeniu pohľadávky uplatňovanej v tomto konaní z pôvodných žalobcov na spoločnosť Cod SPV 2, s.r.o., pričom táto spoločnosť zároveň vyjadrila súhlas so vstupom do konania. Okresný súd Piešťany uznesením č.k. 6C/45/2018-53 z 10. októbra 2019, právoplatným dňa 08. novembra 2019 pripustil, aby z konania vystúpila žalobkyňa P. P. Š. a aby na jej miesto vstúpila nová žalobkyňa Cod SPV 2, s.r.o.

22.2. Už z doposiaľ uvedeného je zrejmé, že na súde prvej inštancie/odvolacom súde sa viedli/vedú viaceré samostatné žaloby proti rovnakej žalovanej, na obdobnom skutkovom a právnom základe. V dovolaní proti rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa namietala, že toto rozhodnutie je v rozpore s iným rozhodnutím v obdobnej veci, a to v konaní sp. zn. 6C/40/2018, ktoré bolo právoplatne skončené dňa 26. augusta 2021, teda ešte pred vyhlásením napadnutého rozhodnutia. Z porovnania rozsudkov súdu prvej inštancie/odvolacieho súdu v preskúmvanej veci (sp. zn. 6C/40/2018) a v ďalšom obdobnom spore na ktorý poukazovala dovolateľka (sp. zn. 6C/45/2018) možno konštatovať, že v oboch sporoch vystupujú rovnaké sporové strany, žalobkyňa sa proti žalovanej domáha svojho nároku rovnakým titulom a za rovnaké obdobie. Hoci v oboch sporoch je argumentácia sporových strán rovnaká, výsledok sporu je v každej z nich odlišný. Vzhľadom k uvedenému dovolací súd preto konštatuje, že žalobkyňa dôvodne namieta porušeniu svojich procesných práv, a to pre porušenie princípov právnej istoty a predvídateľnosti rozhodovania súdu o obdobných žalobách.

23. Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore strán, nie je rozhodujúce, či súd v (skoršom) právoplatne skončenom konaní spor správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces.

24. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v preskúmvanej veci odvolací súd nerespektoval prejudiciálny účinok právoplatného rozsudku Okresného súdu Piešťany zo 16. júla 2020 č. k. 6C/40/2018-115 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26 Co 99/2020 z 30. júna 2021, ktorým už bola poskytnutá ochrana porušeným subjektívnym právam žalobkyne vyplývajúcim z

hmotnoprávneho (majetkového) vzťahu so žalovanou založeného na existencii spoluvlastníctva k viacerým nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXXX pre k.ú. F.. Záver odvolacieho súdu, že žalobkyňa nepreukázala skutočnosti ohľadom rozsahu užívania spoločných nehnuteľností žalovanou nad rozsah jej spoluvlastníckeho podielu 1/2, nie je preto súladný s tým, ako vec predtým posúdil iný senát odvolacieho súdu, pričom sa jedná o to isté obdobie.

25. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a obsahu prislúchajúceho spisového materiálu dovolací súd zistil, že odvolací súd sa dopustil aj ďalšieho procesného pochybenia spočívajúceho v nepreskúmateľnosti svojho rozhodnutia tým, že nedostatočným spôsobom reagoval na námietky žalobkyne. Táto v odvolacom konaní namietala jednak nedostatok dôvodov odvolania žalovanej, ktoré označila len za „všeobecné“ a predovšetkým upozornila odvolací súd na iné - obdobné konanie, ktoré už bolo právoplatne skončené (sp. zn. 6C/40/2018) týkajúce sa tých istých účastníkov. Odvolací odhliadnuc od toho, že neuviedol pod aké ustanovenie CSP subsumoval odvolacie námietky, ktoré žalovaná uviedla v odvolaní a s ktorými sa zaoberal, vôbec nereagoval na námietku týkajúcu sa prejudiciálneho účinku už predtým skončeného konania založeného na obdobnom skutkovom a právnom základe.

26. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). S prihliadnutím na dôvody zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (nepredvídateľnosť a nepreskúmateľnosť) sa najvyšší súd nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami. Napokon z dôvodu nadbytočnosti sa už dovolací súd nezaoberal ani podaným návrhom na odklad právoplatnosti napadnutého rozsudku.

27. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.